

משה בן שם טוב אבן חביב

מתוך: 'דרכי נועם'

וראוי לדעת כי השיר אשר נרצה לבאר פה דרכיו ונתיבותיו בלשון העברי איננו ממין השיר אשר דבר בו ארסטו, רצוני לומר, מחובר מהקדמות להוליד מהן תולדה. אבל הנרצה בשירי לשון הקודש הוא להטעים איזו דבר חכמה ומדה טובה בלשון צח וערב שקול ושוה הנגינות והחרוזים כי הנפש תתענג בשירים המופלגים, והניגונים הערבים ותקל זכירת דברי החכמה או המוסר בהיותם מחוברים על צד השיר השקול או המליצה החרוזה. והנה כפי זאת הבחינה נה יחלקו השירים אל ששה מנים וכן כתב אבונצר בהנהגותיו המדיניות:

המין הראשון השיר המיוסד על תיקון השכל להישר פעולותיו לצד ההצלחה האמתית ונתינת דמיון העניינים האלהיים ונתינת הדופי והגנות בדברים המנוגדים אל דרך ההצלחה.

המין השני הוא השיר הבנוי להשוות המקרים הנפשיים כאשר גברו באדם ולהשפילם מהם הכעס והגאווה ואכזריות חמה ושטף התאוות. וההישרה אל ההשתמשות בהם על דרך נאות כפי צורך האיש והמקום והעת.

המין השלישי הוא השיר המכוון ממנו להעלות הנפש ממקריה הפחותים בנטותה עד קצתם מהם האימה והפחד והיגון והצער ורוך הלב עד אשר ישובו אל השווי ויתיישבו אל ההשתמשות מהם בדברים הטובים לא ברעים. ואלה השלשה מינים משובחים מאוד ואם יתחלפו בפחות ויתר עליהם יוסד כל ספר משלי, נגלהו ונסתרו, ורוב ספר קהלת ורוב מזמורי דוד וקצת דברי הנביאים.

ואמנם השלשה מינים האחרים הם הסותרים לאלה ומפסידים כל מה שיתקנו השלשה הראשונים. וחלילה להמצא מהם דבר קטן וגדול בספרי הנבואה ורוח הקדש.